

Lõputöö pealkiri: BIMCO uue ajaprahingu ROPAXTIME evitamine Tallink Grupp
AS laevade prahtimisel

Magistritöö

Lõputöö autor: Ojar Kolk

Lõputöö juhendaja: Yrjö Saarinen

KOKKUVÕTE

Laevade prahtimine ja sellega seotud prahilepingud on tähtis osa kaubalaevastiku igapäevasest tööst. Laevaomaniku ja prahtija vahel sõlmitud prahilepingu asjakohasus ja korrektus on aluseks edukale prahingule, kus osapoolte kohustused ja õigused on selgelt sõnastatud ning ootamatute olukordade tekkimisel on lepingu klauslites navigeerides võimalik valitsevale situatsioonile korrektne lahendus leida. Laevade prahtimine ja prahilepingu sõlmimine on kompleksne tegevus, mis nõuab vastavat praktilist oskust ja kogemust ning laiemat silmaringi antud merenduse tegevusalal. Prahileping on detailne ja mahukas dokument, mille peamine ülesanne on katta võimalikult laiapõhjaliselt prahingu osapoolte õigused ning kohustused nii tavapärase prahingu- kui ka ootamatute olukordade puhul. Sellise dokumendi koostamine on vägagi ajamahukas ülesanne, kuid õnneks on tänapäeval prahtimine tehtud mõnevõrra lihtsamaks ning kasutusel on üsnagi suur hulk erinevaid prahilepingu tüüpvorme nii reisi- kui ajaprahingu jaoks. Need peamiselt BIMCO poolt välja töötatud tüüpvormid tuginevad pikaajalisele praktikale ning sisaldavad tingimusi, mis katavad kõige tõenäolisemad juhtumid, mis teatud tüüpi kaubavedudel või prahingutel tekkida võivad. Siiski on iga prahing ja prahitud laev väga spetsiifilise iseloomuga ning lisaks kasutatavale tüüplepingule vormistavad nii laevaomanik kui prahtija lepingu lisad, et kindlustada osapooli võimalike muude või kogemusel põhinevate probleemide esinemisel. Professionaalselt koostatud prahileping säästab osapooli võimalike vaidluste ja juhtumite puhul kallitest ning mahukatest kohtu- ja ajakuludest.

Autor oma magistritöös annab esmalt ülevaate laevade prahtimisest ning prahiturust, kirjeldades üksikasjalikult prahituru dünaamikat, turu väliseid mõjutajaid, turgu iseloomustavaid tsükkleid ning esitab prahiturgude lähiminekü analüüsi ja tulevikuvaated. Samuti teeb autor ülevaate prahiturgude liigitusest ning toob tabeli näol välja globaalse kaubalaevastiku koguarvu ning protsentuaalse osakaalu laeva tüübi järgi ja nende aastase muutuse. Autor loetleb ülesse ka tähtsamad

rahvusvahelised merendusorganisatsioonid, millel on tähtis roll prahtimisteabe vahendamisel, vabakaubanduse- ja ausate äritavade edendamisel ning prahtimise standardiseerimisel, selle ühtlustamisel ning digitaliseerimisel. Esimeses osas on autor toonud välja ka detailse kirjelduse laevade prahtimisest kui protsessist ning selle erinevatest etappidest ning käsitlemist leiavad ka teemaga seotud erinevat liiki prahilepingud. Esimese peatüki lõpetuseks toob autor välja peamised ajaprahingule omased klauslid analüüsi ja näidete näol, mis on ka ühtlasi sissejuhatuseks analüüsi ossa.

Magistritöö on läbi viidud kvalitatiivse uuringuna, kus uurimisstrateegiana on autor kasutanud dokumendi süvaanalüüsi ning andmekogumisinstrumentina struktureeritud ekspert intervjuusid. Süvaanalüüsitavateks dokumentideks on BIMCO ROPAXTIME- ja BALTIME 1939 (revised 2001) ajaprahilepingute tüüpvormid ning Tallink Grupp AS poolt kasutatud BALTIME 1939 (revised 2001) vormil baseeruv ajaprahileping. ROPAXTIME on BIMCO üks uuematest tüüpvormidest, mis võeti kasutusele 2015. aastal ning on mõeldud ro-pax tüüpi laevadele ja -laevandussektorile. BALTIME 1939 on BIMCO kõige vanem kasutusel olev ajaprahilepingu vorm, mis võeti kasutusele juba 1909.aastal. Viimane parandatud ja muudetud versioon antud lepingust on aastast 2001. BALTIME 1939 tüüpvormi üks kasutamiseelistest on lepinguvormi suhteliselt lühike sisu (vorm on 8 leheküljeline), kattes siiski põhilised ja tähtsamad klauslid ning tingimused. ROPAXTIME tüüplepingu vormi iseloomustab aga mahukas (vorm on 30 leheküljeline) ning spetsiaalselt ro-pax laevadele mõeldud klausleid ja tingimusi sisaldav dokument.

Autor oma magistritöö analüüsi osas kasutab lisaks tüüplepingutele ka ettevõtte Tallink Grupp AS laevade prahtimise praktilist kogemust, kus ro-pax laevade prahtimisel on kasutatud BALTIME 1939 tüüpvormi ning võrdleb ja analüüsib selle lepingu klausleid ROPAXTIME ajaprahilepingu tüüpvormi klauslitega. Võrdluse ja analüüsi eesmärgiks on välja selgitada kummagi ajaprahilepingu eelised ja sobivused ro-pax laevade ajaprahitamisel. Lisaks dokumendi süvaanalüüsile on autor töösse kaasanud teiste sarnaste ettevõtete ning selles sektoris tegutsevate isikute kogemust ja praktikat, mida autor on kogunud erinevate küsimustike kaudu. Autori eesmärgiks on, läbi analüüsi, võrdluste ja praktiliste näidete, leida kinnitust või lükata ümber enda poolt tõstatatud hüpotees, kus autor väidab, et valitud ettevõtte näitel, oleks vaadeldavate laevade prahtimiste puhul tulevikus mõistlik ja otstarbekas kasutada ROPAXTIME tüüpvormi.